

”Ансамбаль былой сядзібы”, XIX стагоддзе
Мінская вобласць, Дзяржынскі раён, вёска Станькава, вуліца Паркавая

Шыфр 613Г000144.

Катэгорыя “3”.

Праект зоны аховы распрацаваны.

Ахоўныя абавязацельствы падпісаны з усімі ўласнікамі.

Пашпарты матэрыяльнай гісторыка-культурнай каштоўнасці распрацаваны на кожны аб’ект і дасланы ў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Уласнікі: упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама, Станькаўскі сельскі выканаўчы камітэт, прыход храма Свяціцеля Мікалая Цудатворца, прыватная ўласнасць.

1. Гаспадарчая пабудова (кароўнік).

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудаваны ў 1897 годзе ў уціларным архітэктурным стылі.

Збудаванне з камянеў на вапнавым раствору прадстаўляе ў плане чатырохкутнік. Мае чардак. Тарцовыя фасады вылучаны трапецыявіднымі цаглянымі франтонамі, аздоблены лучковымі вокнамі і дзвярыма. Першы паверх мае па перыметру рад вузкіх, шчэлявідных ваконных праёмаў з лучковымі аркамі. Вокны па баках аздоблены магутнымі цесанымі гранітнымі блокамі і такімі ж падваконнымі ўстаўкамі. Распашныя вароты з лучковымі завяршэннямі змешчаны ў бок з цэнтру галоўнага фасаду. Тарцы будынка

аздоблены цесанымі руставымі камянямі з граніту. Плошча забудовы 561,00 метраў квадратных.

Выкарыстоўваецца.

Тэхнічны стан здавальняючы.

2. Гаспадарчая пабудова (Свіран).

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудаваны ў уцітарным архітэктурным стылі ў 1897 годзе з камянеў на вапнавай аснове. Прадстаўляе ў плане чатырохкутнік. Мае цокальны паверх і гарышча. Тарцовыя фасады вылучаны трапецыявіднымі франтонамі, аздобленымі паўцыркульнымі вокнамі.

Першы паверх мае па перыметру рад вузкіх, шчэлявідных ваконных праемаў з мастацкім кавальскім запаўненнем. Па цэнтры галоўнага фасада размешчаны невялікі прамавугольны эркер пад двухсхільным дахам. Па баках ад эркера знаходзяцца распашныя вароты з эліпсным завяршэннем. Паверсе сцен праходзіць прафіляваны карніз. На тарцовых фасадах з дробнага каменя выкладзены дэкаратыўныя карабавыя аркі. Дах высокі з залобкамі крыты гонтам.

Выкарыстоўваецца як складское памяшканне.

Тэхнічны стан здавальняючы.

3. Кухонны флігель.

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудаваны ў 1900 годзе.

Палацавы кухонны флігель выкананы ў стылі позняга класіцызму.

Прадстаўляе сабой невялікі аднапавярховы аб’ём пад двухсхільным дахам з чатырохконтурнай прыбудовай-тамбурам і невялікімі сутарэннямі ў якіх быў карыдор. Фасады раскрапаваны прамавугольнымі вокнамі з лучковымі аркамі. Тарцовыя фасады завершаны трохвугольным франтонам з паўкруглымі слухавымі акенцамі. Фасад і франтоны апаясвае прафіляваны карніз з сухарыкамі. Перыметр фасадаў па нізу рустаны ляпнымі квадратамі – рустамі, у абрамленні вузкай выбеленай рамкі. Над рустамі цягнецца прафіляваны пояс. Вуглы будынка рустаны ляпнымі руставымі камянямі.

У будынку быў размешчаны медыцынскі ізалятар.

У 2005 годзе быў праведзены капітальны рамонт будынка.

Выкарыстоўваецца, як службовае памяшканне, размешчана ахоўная сігналацыя.

Тэхнічны стан здавальняючы.

4. Рэшткі Свята-Мікалаеўскай царквы.

Уласнік – прыход храма Свяціцеля Мікалая Цудатворца.

Пабудавана ў 1858 годзе.

Твор архітэктуры рэтраспектыўна – рускага стылю. Адносіцца да тыпу крыжова-купальных храмаў. Цэнтральная частка мае два ярусы, завершаныя какошнікам і светавым барабанам пад цыбулепадобным купалам, да яе па баках далучаны больш нізкія бакавыя прыдзелы з франтонамі і паўкруглая апсіда. Званніца размешчана на другім паверсе заходняга фасада. Унутраная прастора перакрыта крыжовымі і цыліндрычнымі скляпеннямі. Светлавы барабан падтрымліваюць чатыры магутныя калоны з падпружнымі аркамі. Тры ўваходы ў храм вылучаны манументальнымі парталамі з кілепадобнымі аркамі. Вокны храма вузкія, абрамленыя кілепадобнымі ліштвамі. Купал увенчваецца шасціканцовым крыжом – якарам. У 1961 годзе царква была ўзарвана. З 2007 года аднаўляецца, у цяперашні час рэстаўрацыйныя работы да канца не закончаны, але кultaвы будынак выкарыстоўваецца як прыходцкая царква.

Тэхнічны стан здавальняючы.

5. Паўночная ўязная брама.

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудавана ў сярэдзіне XIX стагоддзя з перапрацаванымі элементамі сярэднявечнай готыкі.

Паўночная ўязная брама адзіная з чатырох брам, якая захавалася ў ансамблі. Прадстаўляе сабой трохчасткавую кампазіцыйную пабудову ў негатычным стылі. Цэнтральная частка, больш высокая, мае шырокую гатычную арку, акружаную руставым камнем, завершана трохступенчатым шчышчом з развітым прафіляваным карнізам. Па цэнтры над аркай з абодвух бакоў размешчана прамавугольная ніша акружаная прафіляваным налічнікам. Цэнтральная арка з абодвух бакоў умацавана двума двух'яруснымі. З левага боку да аркі далучаецца больш нізкая прамавугольная сцяна, якая мае маленькую ўваходную стрэльчатую арку. З правага боку ад аркі знаходзіцца маленькі будынак старожкі, які складаецца з трох аб'ёмаў. Будынак меў дзве дзверы і адзінае акенца. Унутры старожка мела адзін пакой з круглай печкай і была прыстасавана пад жыллёвы пакой да 1982 года.

Не выкарыстоўваецца.

Тэхнічны стан: незадавальняючы (маецца пагроза разбурэння). Патрэбна правядзенне кансервацыйных работ.

6. "Альтанка" на востраве радасці.

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Прадстаўляе сабой васьмікалонную альтанку ў стылі класіцызму са шпілем на даху. Размешчана ў цэнтры вострава на ўзвышанай частцы. Калоны маюць выяву дарычнага ордэна з базамі і капітэліямі.

Пабудавана ў сярэдзіне XIX стагоддзя. Рэканструктавана ў 2015 годзе.

Тэхнічны стан здавальняючы.

7. Камень-валун.

Уласнік – Станькаўскі сельскі выканаўчы камітэт.

Дата ўзнікнення 1588 год.

Магутны камень-валун з бурага граніта памерамі каля 1,5 метра ў дыяметры, крыху сплюсчаны па вышыні. Устаноўлены на скрыжаванні дарог Р-65 Заслаўе – Дзяржынск – Возера і Станькава – Магалеўшчына на гранітавым узвышшы. Умацаваны па нізе маленькімі камянямі ў цэнтры вяршыні захаваліся рэшткі металічнай часткі крыжа, які быў спілены ў 1981 годзе. У 1994 годзе пры расфірмаванні Станькаўскага ваеннага гарнізона і пры знішчэнні ракет тыпу СС-200 ваеннымі цягачамі быў зачэплены і пашкоджаны адзін з бакоў, на якім быў выбіты надпіс АФП.

Тэхнічны стан здавальняючы.

8. Жылы дом.

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудаваны ў першай палове XIX стагоддзя.

Жылы дом для прыдворных слуг. Развітае архітэктурнае збудаванне вобразнай формы. Кароткае крыло будынка двухпавярховае ў стылі неаготыкі. Доўгае крыло аднапавярховае ў стылі ампір. Двухпавярховая частка будынка, па першаму паверху мае рад вузкіх стрэльчатых вакон. Вуглы корпуса руставаны. На тарцовым фасадзе існуе стрэльчаты неагатычны партал з багатай прафіляванай ліштвой. Пазнейшае аднапавярховае крыло з аднаго боку раскрапавана плоскімі прамавугольнымі пілястрамі. Тарцовы фасад вылучаны трохвугольным шчытом, пасярод якога размешчана круглае слухавое акно. Фасады атынкаваны і пафарбаваны. Дах двухсхільны пакрыты шыферам. У будынку размяшчаўся вучэбна-вытворчы корпус школы-інтэрната, цяпер падсобнае памяшканне дзяржаўнай установы дадатковай адукацыі “Раённы цэнтр турызму і краяведзення”.

Тэхнічны стан здавальняючы.

9. Павільён “Скарбніца”

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудаваны ў другой палове XIX стагоддзя. Палацавы павільён “Скарбніца” выкананы ў стылі неаготыкі. Прадстаўляе сабой невялікі двухпавярховы аб’ём з чатырма цыліндрычнымі вежамі-алькеджамамі. Фасады раскрапаваны, па першаму паверху прамавугольнымі, па другому – стрэльчатымі вокнамі з сандрыкамі, вокны вежаў па другому паверху паўцыркульныя. Бакавыя і абаротныя фасады завершаны аднаступенчатымі шчыпцамі. Вежы завершаны крэмальерай байніц над якімі ўзносяцца вежкі-сігнатуркі пад конуснымі шатрамі. Крэмальеры апаясваю дэкаратыўны аркатурны паясок з прафіляваным карнізам. Будынак мае высокі шатровы дах. У будынку размяшчаўся школьны музей Героя Савецкага Саюза Марата Казея, цяпер будынак закансерваваны.

Тэхічны стан незадавальняючы. Патрэбна правядзенне кансервыцыйных ці рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ. У 2021 годзе Дзяржынскім райвыканкамам была заказана тэхнічнае заключэнне аб стане будаўнічых канструкцый і інжынерных сетак, праведзенае навукова-даследчым праектна-пошукавым рэспубліканскім унітарным прадпрыемствам “Інстытут» Белжылпраект”. У Міністэрстве культуры 29 чэрвеня 2021 года была праведзена нарада з зацікаўленым у рэалізацыі мерапрыемстваў па захаванні разглядаемай гісторыка-культурнай каштоўнасці інвестарам, якому былі перададзены матэрыялы тэхнічнага заключэння. У цяперашні час прапрацоўваецца пытанне аб магчымасці заключэння інвестыцыйнага дагавора з прыватным унітарным

вытворча-гандлёвым прадпрыемствам “Ціска” з мэтай правядзення работ на аб’екце.

10. Воданпружная вежа.

Уласнік – упраўленне па адукацыі спорту і турызму Дзяржынскага райвыканкама.

Пабудавана ў 1860-я гады з керамічнай цэглы на вапнава пясчаным раствору. Мае два ярусы. У плане – шасцікутнік. На першым ярусе мае вузкія арачныя дзверы і лучковае акно. Унутры другога яруса ўстаноўлены жалезны барабан на клепках. Цяпер другі ярус разбураны. Захаваўся вялікі барабан і рэшткі першага яруса.

Тэхнічны стан: патрабуе хуткай рэканструкцыі.

11. Гаспадарчая пабудова (былая кузня).

Уласнікі – прыватная уласнасць (фізічныя асобы) і Станькаўскі сельскі выканаўчы камітэт (уладальнікі кватэр).

Пабудаваны ў першай палове 19 стагоддзя ў стылі класіцызма.

Будынак аднапавярховы. У плане прамавугольны. Выраблены з цэглы на вапнавым раствору. Раней у будынку была графская кузня. Цяпер у будынку размешчаны жыллёвыя кватэры.

Тэхнічны стан здавальняючы.